

Lars Kepler

Playground

Vertaald door Ydelet Westra

2015
AMSTERDAM

Niemand weet waar we terechtkomen wanneer we sterven als de plaatsen die beschreven worden zich alleen in ons bevinden – in het razendsnelle systeem van synapsen. De terugkerende beelden waarvan de bijna-doden getuigen, worden door wetenschappers verklaard als een paniecreactie van de hersenen op het zuurstofgebrek dat ontstaat als het hart stilstaat.

Onze neurobiologische verklaringen zijn nog maar een paar decennia oud, terwijl de getuigenissen al millennialang hetzelfde zijn. Sinds de eerste schriftculturen lijken de verhalen over wat ons na het sterven te wachten staat opvallend veel op elkaar.

Binnen de oudste Egyptische religie wordt de rechtbank van Osiris beschreven, waar het menselijk hart werd gewogen tegen de veer van de waarheid, en in de klassieke Chinese mythologie wordt het dodenrijk ‘de gele bronnen’ genoemd, waar de doden als ‘hongerige geesten’ verblijven, tot de heerser van de onderwereld over hun lot beslist. In de Griekse en Romeinse mythologie en veel Afrikaanse mythologieën begint het dodenrijk op de oever van een rivier die je met een boot moet oversteken. In de islam wachten alle doden op hun oordeel, en in het christendom bestaat er een voorstadium van de eeuwigheid, waar Jezus in afdaalt en Lazarus uit terugkeert. In het jodendom belanden de doden in Sheol als schimmen zonder verbondenheid met God, en in het hindoeïsme en in de oude noordse mythologieën kun je ook in het dodenrijk sterven.

Als mensen nu vertellen over hun ervaringen terwijl hun hart stilstond, hebben ze het over tunnels, een omhullend licht, ontmoetingen met overleden familieleden, donkere wateren en steden die ze nog nooit hebben gezien.

Mythologie en getuigenissen kunnen natuurlijk psychologisch en neurologisch verklaard worden. Hun hele leven lang nemen mensen bewust ongeveer tien nieuwe zintuiglijke indrukken per seconde waar, terwijl onze

zintuigen onbewust meer dan tien miljoen indrukken per seconde registreren. De hersenen zijn in staat alle informatie in samengestelde brokken te ordenen en te sorteren, die we in de regel 'herinneringen' noemen. We hebben toegang tot slechts een miniem deel van alles wat in ons langetermijngeheugen wordt opgeslagen, waarvan het meeste tot het moment van de dood maagdelijk in dit enorme reservoir rust.

1

Voor een gevaarlijke opdracht keek luitenant Jasmin Pascal-Anderson altijd even naar een foto in haar portemonnee. Door de afbeelding op het glanzende papier liep een diepe vouw. Het was een foto van de commandogroep van haar peloton: vijf fireteams en Jasmin als enige vrouw in het midden. De gehelmde mannen waren gehuld in kogelvrije vesten en stonden bij wijze van grap in adoratie om haar heen. Mark droeg een roze zonnebril en had een sigaret in zijn mondhoek, Lars had witte strepen onder zijn ogen en over zijn neus gezet en Nico had per ongeluk zijn ogen dicht.

Jasmins rode haar zat in een strakke vlecht. Ze glunderde als een jarig kind terwijl ze haar M240 Bravo, met uitgeklaapt affuit, in haar armen hield. Het machinegeweer was bijna even lang als zij, en de spieren van haar sproetige armen waren gespannen. De zware munitiegordel lag in een kronkel naast haar legerkistjes op de grond.

Jasmin was nooit echt bang, maar wist wel wanneer een opdracht bijzonder risicovol was. Ze keek altijd even naar de foto om zichzelf eraan te herinneren dat de mannen op haar vertrouwden, dat zij verantwoordelijk was voor hun veiligheid.

Ze was een goede leider.

Mark grapte regelmatig dat ze wel bevelhebber móest zijn, omdat ze altijd het laatste woord wilde hebben.

‘Dat is helemaal niet waar,’ reageerde ze iedere keer weer.

Jasmin stopte de foto terug in haar portemonnee en bleef staan.

Het gebeurde niet vaak dat ze een slecht voor gevoel had; alles leek normaal, maar het was het alsof er een schaduw over haar ziel was gevallen.

Ze aarzelde, en deed toen de pareloorbellen in die ze van haar moeder had gekregen.

Dat maakte haar rustiger op de een of andere manier.

Jasmins commandogroep was onderdeel van de Operation Joint Forge van de NAVO, maar had nu een speciale opdracht in Leposavić.

De Servische troepen hadden zich al een tijd geleden uit Kosovo teruggetrokken, en nu slingerden de soldaten als een lange slang door de dorpen en steden. De gevechten zouden voorbij moeten zijn, maar er waren nog steeds enclaves in Noord-Kosovo die hun eigen gang gingen.

Jasmins groep was een van de vijf die de meldingen over gewelddaden tegen de burgerbevolking in Socanica moesten onderzoeken.

Ze beschikten niet over pantserwagens, en het was steeds harder gaan regenen, waardoor hun jeeps steeds moeilijker vooruitkwamen. De wegen waren kapotgereden, de berm en helemal weggespoeld en de rivier de Ibar was troebel van de modder.

Vanachter het stuur zag Jasmin dat Lars grauwbleek was geworden. Hij had zijn helm afgezet en op zijn schoot gelegd.

‘Je kunt beter in een zakje overgeven,’ plaagde ze hem.

‘Ik voel me helemaal top,’ reageerde Lars en hij stak zijn duim omhoog.

‘We hebben wat Misty Green voor je bewaard,’ smaalde Nico.

‘En noedels met rattenpoep,’ zei Mark lachend.

Ze had de mannen de avond ervoor toestemming gegeven om een feestje te vieren. De commandogroep had het Chinese Nieuwjaar als excuus gebruikt. Van popcornzakken hadden ze rode lantaarns gemaakt en ze hadden lichtkogels de lucht in geschoten, die ze daarna als langzaam vallende sterren aan parachootjes omlaag hadden zien dwarrelen. Ze hadden loempia’s en noedelsoepjes gegeten en een drankje gemixt van Zweedse wodka en groene theebladeren uit Hangzhou, dat ze Misty Green hadden genoemd.

Lars had weer eens te veel gedronken, en toen hij stond over te geven, had Mark beweerd dat hij rattenstront in de noedels had gedaan om het jaar van de rat in te luiden.

Lars had boven de emmer staan schreeuwen dat hij doodging, waarop de rest van de groep had geroepen dat het een eer was om onder Jasmins bevel te sterven.

Terwijl de jongens doorfeestten, was Jasmin teruggegaan naar haar tent om de laatste satellietfoto's te bestuderen en het terrein te memoriseren. Ze hoorde ze graag lachen, dansen en zingen.

In de loop der jaren had Jasmin met drie van de mannen seks gehad, voordat ze bevelhebber werd, welteverstaan. En als ze heel eerlijk was, kon ze het zich best voorstellen om weer met hen naar bed te gaan.

Dat zou natuurlijk niet gebeuren, ook al maakte de nabijheid van de dood de eenzaamheid opvallend voelbaar.

Eerder die avond had ze Marks glanzende blik ontmoet en hem toegeknikt. Hij zag er goed uit, met zijn flirtende ogen en gespierde bovenarmen; ze had getwijfeld of ze vannacht een kleine uitzondering zou maken of gewoon zou masturberen.

Die ochtend was de hemel loodgrijs en zwaar van de regen. De jeep hielde over, het bruine water kwam tot boven de wielen. Jasmin schakelde terug, draaide het stuur naar links en reed langzaam de steile helling op.

Omdat er een halve kilometer ten zuiden van Socanica niets meer van de weg over was, besloot Jasmin te voet verder te gaan.

Terwijl ze de groep naar beneden loodste, rook ze de geur van wapenvet duidelijker dan ooit. Ineens begon het gewicht van haar wapen pijnlijk te worden. Bij iedere stap trok het machinegeweer aan de riem, alsof het aan zijn lot wilde ontsnappen.

Haar onheilspellende voorgevoel werd sterker.

Mark rookte in de regen en zong 'China Girl' tweestemmig met Simon. Over alles hing een treurige troosteloosheid: de vochtige hemel, de verlaten heuvels en het muisgrijze water van de rivier.

De radio knetterde en de communicatie was slecht, maar ze hoorde genoeg om te begrijpen dat de twee Britse commandogroepen vlak achter Mitrovica vastzaten.

Jasmin besloot de plaats te gaan verkennen in afwachting van de Engelsen en leidde haar vijf fireteams naar het kleurloze dorp in het dal.

Haar oorbellen tikten in hetzelfde ritme als haar passen tegen de gesp van haar helm.

Bij het eerste huis zagen ze al meteen een meisje met haar gezicht op het natte gras naast haar driewieler liggen. Voor het huis zat een

zwangere vrouw tegen de muur aan geleund. Ze was doodgebloed door een kogelwond in haar borst. Voor haar liepen een paar witte kippen pikkend in het grind en de regen maakte bellen in de waterplassen.

Jasmin kalmeerde Nico, liet hem tot God bidden en zijn kruisbeeldje kussen, voor ze hem verder meenam de stad in.

Een knal in de verte, kort als een zweeps slag, weergalmde tussen de huizen in de vallei.

Voor een lange trap tussen twee gebouwen liet Jasmin haar groep stoppen, ze zette voorzichtig een paar stappen opzij en keek naar het marktplein onder haar, waar een paar groentekraampjes en een oude caravan stonden. Circa dertig mannen van de Servische enclave hadden een groep jongens in een rij opgesteld.

Een soldaat hield een paraplu boven een bevelhebber met een grote zwarte baard, die in een gebloemde fauteuil zat. De regen slaagde er niet in het bloed op de grond voor zijn voeten weg te spoelen. Een van de jongens moest knielen, de bevelhebber zei iets en executeerde hem met een pistoolschot in zijn gezicht.

Ze waren van plan om alle jongens in het dorp te doden.

Op het moment dat zijn lichaam werd weggesleept, werd het radiocontact met de twee Britse commandogroepen hersteld. Ze waren onderweg. Binnen vijftien minuten zouden ze haar kunnen ondersteunen.

Jasmin zag dat de wangen van de volgende jongen vuurrood waren toen hij voor de bevelhebber moest knielen.

Het had gekund dat een aantal van haar mannen het een emotioneel besluit vond, maar geen van hen aarzelde om haar bevel op te volgen. Jasmin wist dat ze haar vijf fireteams in slechts drie minuten op posities kon krijgen waar ze tachtig procent van de vijand konden uitschakelen zonder zelf verliezen te lijden.

Toen haar mannen hun plek hadden ingenomen, zag ze door haar verreijker een colonne van tien modderige personenauto's vol Servische soldaten de hoofdstraat naar het marktplein in rijden.

Ze had hen eerder op de satellietbeelden gezien, maar toen reden ze van de stad weg en waren ze al voorbij Leshak, en om de een of andere reden waren ze teruggekeerd. Nu zou haar commandogroep veel meer

risico lopen als ze de executies probeerden te verhinderen.

Toch gaf ze Mark het bevel de beul neer te schieten. Er klonk een knal, de kogel ging dwars door zijn hoofd en het bloed spatte op de rugleuning van de fauteuil.

Er brak chaos uit onder de Servische mannen, en binnen dertig seconden had Jasmins groep meer dan de helft van hen onschadelijk gemaakt.

Haar hart bonsde, de adrenaline stroomde door haar bloed en zette haar op scherp.

Drie soldaten met automatische karabijnen verscholen zich achter een bakstenen muur.

Jasmins M240 schokte, de kogels sloegen een rij gaten in de muur, en een roze wolk van bloed steeg achter de muur op.

Een stuk of tien soldaten verdwenen het stadhuis in. De deur stond op een kier en bewoog heen en weer.

In de plotselinge stilte die ontstond kwamen de jongens overeind; toen het vuurgevecht begon, hadden ze zich op de grond geworpen. Angstig en verward liepen ze achteruit een steegje naast het plein in. Een magere jongen hield de hand van zijn huilende broertje vast.

De deur van het stadhuis ging open en een soldaat van de Servische militie kwam naar buiten. Hij ging de jongens achterna terwijl hij de pin uit een handgranaat trok. Nico's scherpshuttersgeweer klonk naast Jasmin, en de soldaat werd in zijn hoofd geraakt. Hij viel voorover op zijn buik en bleef stil liggen tot de handgranaat ontplofte en zijn lichaam in een stofwolk verdween.

De jongens renden door de steeg richting de vallei. Om ze een voorsprong te geven, schoot Jasmin de deur en raamluiken van het stadhuis kapot.

Toen ze uit het zicht waren, keek ze snel naar rechts. De auto's met de Servische militairen waren gestopt, achteruitgereden en hadden een andere weg genomen. Ze sloegen af van de hoofdstraat en reden met grote snelheid achter hen een heuvel op. Het was duidelijk dat ze radio-contact hadden met iemand die hen zag en wist waar ze zich verschuilden.

Mark en Vincent hadden lichte schotwonden. Jasmin wist dat de

situatie spoedig onbeheersbaar zou worden. Ze beval Lars en Nico te blijven en de anderen vuurondersteuning te geven terwijl ze dekking zochten achter de oude kerk. Ze wist dat de twee die achterbleven ingesloten zouden worden, maar ze had geen keus. Zelf rende ze omhoog, klapte het affuit van haar machinegeweer uit en ging op haar buik liggen. Zolang ze munitie had, kon ze de soldaten in de auto's op afstand houden.

Jasmins vingers beefden van de adrenaline die door haar bloed pompte terwijl ze het vizier scherp stelde.

Ze schoot in een rechte lijn langs de gevels van een heel huizenblok, maar kon zich niet tegen de aanvallers van achteren verweren. Haar enige prioriteit was nu haar groep in leven houden tot de Britse steun arriveerde.

Terwijl ze schoot, wisten Mark en de andere mannen bij de kerk te komen. Een Servische soldaat met een zandkleurige automatische karabijn stormde op hen af, maar ze raakte hem in zijn bovenlichaam en schoot vervolgens een roestige brommer tegen de muur kapot.

Achter zich hoorde Jasmin een kreet, maar ze had geen tijd om zich om te draaien. Om haar mannen te beschermen bleef ze langs de gevels schieten; splinters van een raamluik vlogen rond en een uitstekende hoeksteen werd verbrijzeld. Ze bleef schieten om de vijand tussen de gebouwen ingesloten te houden. Terwijl ze schoot, voelde ze de terugslagen op haar lichaam. Ze voelde de hitte van het metaal en rook de geur van kruitgassen. Het zweet droop in haar ogen en schoten klonken in haar oren. Jasmin merkte dat haar vingers gevoelloos werden en ze voelde een vreemde pijn branden in haar rug.

2

Jasmin Pascal-Anderson ontwaakte uit haar narcose in het Országos Orvosi-ziekenhuis in Boedapest. Bij het raam zag ze een vage gestalte, ze begreep dat het Mark was. Ze probeerde iets te zeggen, maar ze had haar stem nog niet terug. Ze kon hem amper onderscheiden in de kartelige cirkel van licht voor haar ogen. Hij had een van haar oorbellen bij zich, kwam aan haar bed zitten en zei iets wat ze niet begreep, streek over haar wang en stak de kleine parel in haar linkeroorlel. Met een krachteloze hand trok ze het vochtige zuurstofmasker van haar gezicht en ademde snel.

‘De dood, dat vind ik niks,’ wist ze hoestend uit te brengen.

‘Jasmin, je leeft, je bent niet dood,’ fluisterde Mark en hij probeerde te glimlachen.

‘Mensen staan in de haven in de rij om met schepen te verdwijnen,’ zei ze amechtig. ‘Overal hangen rode lantaarns, alle borden zijn in het Chinees, ik snap het niet... Er klopt niets van, ik snap het niet...’

‘Rustig maar,’ kalmeerde hij haar.

Er kwam een verpleegster binnen, die Jasmin in het Engels vroeg hoe ze zich voelde, ze controleerde de zuurstofopname en haar cardiogram. Jasmin keek Mark in de ogen, maar tegelijkertijd was het alsof ze rechtstreeks bij zichzelf naar binnen keek, naar de chaotische beelden in haar hoofd.

‘Zo dadelijk komt de dokter,’ liet de verpleegster weten, en ze vertrok weer.

‘De triade zat overal,’ ging Jasmin verder en ze vocht tegen haar tranen. ‘Ik zag ze een kind bij zijn ouders weghalen.’

‘Ik hoor wat je zegt, maar...’

‘De wereld daar is niet rechtvaardig,’ zei ze en ze legde haar hand op haar keel. ‘Ik heb alles gezien, ik stond op de kade en ik zag Nico aan boord gaan van een schip, mijn god...’

‘Nico is dood, Jasmin,’ zei Mark en hij streek haar hand.
‘Dat zeg ik toch, ik zag hem in de haven.’
‘Lars is ook dood.’
‘Mijn god,’ zei ze huilend en ze wendde haar gezicht af.
‘Je hebt gewoon een heel nare droom gehad.’
‘Ik trek dit niet, dit is te veel,’ schreeuwde ze met tranen in haar ogen.
‘We hebben het dodenrijk kapotgemaakt, het kan niet, het is niet eer-
lijk, we maken alles kapot...’

Jasmin zweeg, maar ademde nog steeds gejaagd toen een dokter de deur opende en de kamer binnenkwam. Haar hartfrequentie ging omhoog, de zuurstoftoevoer daalde en de drainageslang vulde zich met bloed.

De dokter ging voor haar staan en zei dat ze het zou redden, dat ze geluk had gehad; hij vertelde over haar schotwond en de spoedoperatie.

De kogel was via haar grote rugspier, de *latissimus dorsi*, door haar elfde rib gegaan, had haar dikke darm beschadigd en haar lichaam via haar buik weer verlaten. Ze had veel bloed verloren, maar de operatie was goed gegaan en ze zou er geen blijvend letsel aan overhouden.

‘Als je vijf minuten later was gekomen, hadden we niets meer kunnen doen,’ deelde hij met een ernstige blik mee. ‘Je had een bloedings-
shock toen we je onder narcose brachten en je hart heeft een minuut en veertig seconden stilgestaan.’

Na de terugreis werd Jasmin behandeld in het Crisis- en Traumacentrum in Stockholm. Ze zat in een lichtgroene fauteuil in een haveloze ontvangstruimte en vulde het verplichte formulier over zichzelf en haar problemen in. Toen ze bij het gedeelte kwam waar ze moest opschrijven wat haar overkomen was, stakte haar pen.

De beelden van de dingen die aan gene zijde wachtten, spookten door haar hoofd. Haar lippen begonnen te prikken en ze kreeg moeite met ademen toen ze aan het tumult in de donkere haven, de mensen in de rijen en de geur van diesel dacht.

Ze bracht een bevende hand naar haar mond toen ze Nico voor zich zag, die ze met een sombere blik aan boord van een roestige aak had zien verdwijnen.

In een fauteuil tegenover haar zat een jonge vrouw met hetzelfde formulier. Ze schreef langzaam terwijl de tranen over haar wangen vol littekens stroomden en haar hidjab donker werd van het vocht.

Jasmin slikte, las opnieuw de vraag over wat ze had meegemaakt, overwoog de voorgedrukte regels leeg te laten, maar bedacht zich en schreef: 'Ik ben gestorven.'

Drie maanden lang kreeg ze antipsychotica tegen haar bijna-psycho-tische waandenkbeelden van het dodenrijk. Mark bleef haar al die tijd steunen. Haar medicatie werd geleidelijk aan afgebouwd, maar tot november onderging ze cognitieve gedragstherapie.

Jasmin glimlachte ongeduldig toen haar witharige psycholoog herhaalde dat haar hallucinerende dromen voortkwamen uit haar traumatische ervaringen tijdens het vuurgevecht in Socanica. Het was een volkomen natuurlijk afweermechanisme. De beelden van de Chinese havenstad waren ontstaan doordat de commandogroep het Chinese Nieuwjaar had gevierd, en de mensen die in de rijen stonden op de kade waren een mentale weerspiegeling van de jongens die geëxecuteerd dreigden te worden.

'Of ik heb iets verteld wat je kan redden als je sterft,' antwoordde Jasmin.

Er kwam een intern onderzoek naar het vuurgevecht in Noord-Kosovo. Volgens het rapport had Jasmin uitmuntend leiderschap getoond. Ze had een bloedbad voorkomen en het grootste deel van haar commandogroep gered met het zware besluit om één fireteam op een strategische plek te zetten. Ze kreeg de NATO Meritorious Service Medal toegekend, maar weigerde hem in ontvangst te nemen en was daarom niet bij de ceremonie aanwezig.

Op het moment dat haar inzet werd beloond, bevond ze zich daarentegen in een bed in een hotelkamer – schrijlings op een man die ze in de sportschool had ontmoet. Met zijn blonde haar leek hij op Nico; het was zowel raar als opwindend om hem in haar te voelen.

Jasmins rode krullen zaten in de war en haar ogen glansden door het slaapgebrek. Haar sproeten waren zo licht als broodkruimeltjes op haar rode gezicht. Haar linkerwang was rood door de wrijving met zijn stoppelbaard.

Het grote bed was van de muur af geschoven, en Jasmin zag dat er stof op het stopcontact en de snoeren van de bedlampjes lag.

Het gebeurde niet vaak dat ze met een man op een hotelkamer belandde, maar af en toe had ze het gevoel dat het moest. De vluchtige nabijheid en leegte achteraf maakte dat ze zich echt voelde.

Ze wist dat ze deze man nooit weer zou zien, want ze kon niet met mensen omgaan die niet begrepen wat zij en haar mannen die zachte winterdag in Noord-Kosovo hadden doorgemaakt.

Jasmin had geluk gehad, de schotwond was snel genezen en het litteken op de plek waar de kogel haar lichaam had verlaten, was lichtroze geworden en leek op het kroonblaadje van een roos.

Al vrij snel had ze in de gaten dat ze zolang ze over de havenstad zou praten als psychisch gestoord zou worden beschouwd. Sommige waarheden moest je voor je houden.

Ze trok bij Mark in, probeerde te helpen met de dagelijkse bezigheden, maar liep voornamelijk in zijn huis rond in een flodderige gebreide trui die over haar heupen viel en in een gebleekte spijkerbroek, die onderaan kapotgetrapt en rafelig was.

Ze kregen een seksuele relatie, en de tijd erna bestond achteraf slechts uit knipperende fragmenten: tequilaglazen die op de tafel werden geslagen, Tsjechisch bier en een dreunende Eminem, gasten met bloemen uit de borders van de burens, angsten en pijnstillers, de barbecue als een vuurbal van brandend vet en benevelde seks met Mark in het kreukelige bed, liggend op haar buik op de leren bank, op de keukenvloer of in het dauwnatte gras bij het meer.

Op een gegeven moment bleef haar menstruatie uit. Eerst stond ze er niet bij stil, maar na twee weken kocht ze een zwangerschapstest.

Toen Jasmin de blauwe streepjes zag verschijnen, stakte haar ademhaling bijna. Ze waste haar gezicht met ijskoud water, ging op het dekzeel van de wc-pot zitten en glimlachte in zichzelf.

3

Het leven is onbegrijpelijk, het leven is de uitzondering, een kleine fakkel van licht omgeven door een eindeloze duisternis. Haar zwangerschap gaf Jasmin het gevoel vergeven te zijn. Ze dacht de grote schok van haar leven achter de rug te hebben, maar de schokken die ze tot nu had gevoeld, waren slechts trillingen die de aardbeving aankondigden.

's Nachts werd ze vaak wakker van nachtmerries over de haven die aan het dodenrijk grensde, maar ze hield haar herinneringen voor zich.

Ze ging internationaal crisis- en conflictmanagement aan de universiteit studeren, maar Mark ontwikkelde zich helemaal niet. Als hij tussen de uitzendingen door thuis was, bleef hij feesten. Dan ruimde Jasmin 's ochtends alles op en ging met haar boeken op haar kamer zitten terwijl de gasten wakker werden en ontbeten.

Op een avond stond ze zoals gewoonlijk voor de spiegel haar buik te bekijken. In het begin zette ze hem uit om de ronding te kunnen zien, maar dat was nu niet meer nodig. Ze zat al in haar zesentwintigste week en voelde zich mooi. Haar huid glom olieachtig en haar haar was roder dan ooit. Over haar hele lichaam lichtten haar sproeten op; ze vormden een wolk over haar sleutelbeen, borsten, schouders en gespierde armen.

Jasmin controleerde of de deur van de slaapkamer op slot zat en ging naar bed. Ze lag met haar ogen dicht op haar zij, maar kon de slaap niet vatten. Mark en zijn vrienden draaiden harde muziek, een vrouw lachte en schreeuwde, en ze hoorde het geluid van auto's die op het erf rondreden en glazen die braken.

Het was na vieren toen Jasmin met haar handen over haar oren in slaap viel.

Met bonzend hart werd ze wakker, ze had over de rode papieren lantaarns met vaalgouden Chinese tekens gedroomd. Ze rolde op haar rug en zag rook om de lamp aan het plafond kringelen.

Snel pakte Jasmin het glas van haar nachtkastje, gooide het water over haar blouse, bond de natte stof voor haar mond en neus en ging naar beneden. Het feest was afgelopen en het was stil in huis. Door de wazige lucht heen zag ze mensen slapen in een chaos van flessen, chipszakken, stukjes aluminiumfolie met hasj en overvolle asbakken.

Ze liep naar de hal, deed de deur achter zich dicht om te voorkomen dat het vuur zich verder zou verspreiden en liep naar de zwarte rook die onder de deur van de keuken door sijpelde.

Haar ogen prikten en begonnen te tranen, maar door de vele oefeningen met cs-gas wist ze dat ze het simpelweg moest ondergaan. Je mocht hoesten, huilen en overgeven, maar zolang je niet in je ogen wreef, kon je de opdracht uitvoeren.

Voorovergebogen liep ze de keuken in, die blauw stond van de rook, en deed de deur achter zich dicht. Het vuur leek op een oranjegele vlag in een dichte mist.

Ze hield haar adem in en voelde de hitte in haar gezicht toen ze bij het fornuis kwam. Er stond een brandende pan; de vlammen hadden de afzuigkap bereikt en het hele kruidenkastje in brand gezet.

Ze stak haar hand uit en zette het fornuis uit, liep op de tast langs de muur naar de bezemkast, voelde achter de stofzuiger en vond de brandblusser.

De tranen stroomden uit haar ogen toen ze terugliep naar het fornuis. Ze trok de pin uit de blusser en spoot het spetterende schuim tot het vuur was gedoofd.

Ze liet de brandblusser rinkelend op de grond vallen. Met kramp in haar longen trapte ze de keukendeur open, kwam buiten in de koele schemerlucht en trok de blouse van haar gezicht. Ze haalde diep adem voor ze het huis weer binnenging en de ramen openzette om de rook te verdrijven.

Ze vond Mark op het bankje bij het seringenprieel, waar hij samen met een blonde vrouw zat te roken. Tussen zijn blote voeten op het gras stond een fles whisky.

‘Schat,’ glimlachte hij dronken toen ze voor hem ging staan.

‘Mag ik je telefoon even lenen?’

‘Goed,’ zei hij en hij graaide hem uit zijn borstzak.

Jasmin nam hem aan, belde het alarmnummer, vertelde over de brand en dat ze die geprobeerd had te doven, maar dat er misschien nog wat balken nagloeiden. De man van de meldkamer zei dat ze een brandweerauto zouden sturen. Jasmin bedankte hem en beëindigde het gesprek.

‘Is er brand in de keuken?’ vroeg Mark.

Jasmin schudde haar hoofd en belde haar moeder om te vragen of ze bij haar mocht intrekken.

‘Wat ben ik toch een idioot,’ mompelde Mark.

Ze gaf hem zijn telefoon terug. Ze nam hem op, zijn gegroefde gelaat, zijn treurige ogen en de tatoeage van de draak die zich over zijn ontspannen bovenarmspier omhoogslingerde.

Toen ze naar het hek liep om haar moeder op te wachten, kon ze alleen maar medelijden met hem hebben.

Mark zat in Afghanistan toen hun kind geboren werd, maar Jasmins moeder was erbij in het ziekenhuis, en haar zus Diana nam vrij en vloog naar Stockholm om de pasgeboren baby te kunnen zien en hem naar de doopvont te dragen.

Jasmin gaf haar zoon de naam Dante.

Ruim een jaar bleef ze bij haar moeder wonen. Samen verschoonden ze de luiers en zagen ze hem groeien, kruipen en zich aan meubels omhoogtrekken.

Jasmin solliciteerde op een invalbaan bij het ministerie van Defensie en ging parttime werken terwijl ze haar studie internationaal crisis- en conflictmanagement voortzette.

Hoewel Mark lange perioden van huis was, zorgde Jasmin ervoor dat hij zijn zoon te zien kreeg. De eerste keren dat Dante bij Mark logeerde, bleef Jasmin tot de volgende ochtend in haar auto voor zijn huis wachten. Hij was altijd lief voor Dante, maar had zijn leven niet op orde. Als hij tussen de uitzendingen door in Zweden was, kon hij het nog steeds niet laten om tequila weg te tikken met zijn vrienden, te barbecueën achter zijn huis en naakt te zwemmen in het meer.

De invalbaan bij het ministerie van Defensie werd een vaste baan en met de hulp van haar moeder kocht Jasmin een flatje op loopafstand van haar werk en de kinderopvang.

Soms voelde ze een sterk verlangen naar haar eigen absolute nabijheid, naar de primitieve driften die diep verborgen zaten in haar lichaam, in haar zenuwen en in haar huid. Dan legde ze contact met iemand in de universiteitskantine en nam hem mee naar de toiletten.

Ze kreeg dan geen orgasme – wat misschien wel gebeurd was als ze een hotel hadden genomen – maar daar was ze ook niet op uit.

Misschien had ze de eenzaamheid achteraf nodig, als ze hem weggestuurd had, de deur op slot had gedaan en met trillende benen op de wc ging zitten.

4

Vijf jaar van haar nieuwe leven waren verstreken. Jasmin Pascal-Anderson zette haar zware boodschappentassen in de gang op de grond, Dante trok zijn muts af en gooide die op de kapstok. Zijn wangen waren rood en zijn bruine krullen plakten op zijn vochtige voorhoofd.

Jasmin knielde neer om Dante te helpen zijn laarzen uit te trekken en zijn winteroverall open te maken.

‘Een beetje meewerken,’ zei ze toen ze zijn armen uit zijn mouwen wurmde.

Terwijl Dante haar hoofd vasthield om zijn evenwicht te bewaren, raakte hij haar oorbel aan.

‘Een echte parel,’ zei hij.

‘Ja,’ zei ze, en ze wist zijn ene been uit zijn overall te krijgen en trok zijn gestreepte sok uit.

‘Maar de andere ben je verloren,’ zei hij.

‘Klopt,’ zei ze. Ze knikte en dacht bij zichzelf dat ze daarentegen wel had mogen blijven leven.

‘Ik ga een hele mooie oorbel voor je kopen.’

Dante had de lange wimpers van Mark en een kuiltje in zijn kin. Hij was vrij klein voor zijn leeftijd, net als zijzelf toen ze nog niet in de puberteit zat.

Ze zette Dante in een warm bad, en terwijl ze eten kookte, hoorde ze hem serieus en vol overgave alfabetliedjes zingen. Haar oudere zus Diana was in Stockholm op een artsencongres, maar liet het galadiner in het stadhuis voor wat het was om Jasmin te kunnen zien en Dante alvast een cadeautje voor zijn verjaardag te kunnen geven.

Haar leven leek rustig en stabiel en niets wees op het gevaar dat haar met grote snelheid naderde.

Jasmin maakte slavinkjes van gehakt met fijngesneden bacon, ui en

champignons, die ze rondom bakte en daarna in rode wijn, kalfsfond en boter stoomde.

Ze waste het koksmes af, droogde het af, woog het een paar tellen in haar hand en draaide zich om. Met een soepele beweging gooide ze het mes dwars door de keuken. Het schijnsel van de plafondlamp blikkerde in het lemmet. Het mes draaide twee keer rond, voor het zich in de dikke, gehavende snijplank aan de muur vastzette.

Jasmin zette het fornuis lager en liep naar Dante, die met het knisperende schuim grote baarden en mutsen zat te maken.

Ze waste zijn haar, droogde hem af en had hem net in zijn pyjama met blauwe en rode bootjes gehesen, toen er werd aangebeeld.

‘Volgende week word ik vijf,’ vertelde Dante terwijl hij de deur openmaakte.

‘O, is dat zo?’ vroeg Diana met gespeelde verbazing.

‘Hoi zus,’ zei Jasmin, ze omhelsde haar en begon haar jas open te maken. ‘Hoe is het congres?’

‘Best interessant.’

Diana had hetzelfde roodblonde haar als Jasmin. Haar grijze haren verdwenen vooralsnog in haar lichte krullen, maar haar sproeterige gezicht werd doorkruist door fijne rimpels.

‘Wat zit er in je tas?’ vroeg Dante.

‘Laat haar eerst maar even binnenkomen,’ zei Jasmin en ze hing Diana’s jas op.

Diana haalde een pakje uit haar tas met een glanzend blauw lint eromheen.

‘Mag ik het nu al openmaken?’ vroeg Dante en hij keek naar Jasmin.

‘Als je wilt.’

Dante trok het papier eraf, stelde vast dat het een boek was, bedankte haar, maar keek er amper naar om toen Diana nog een cadeautje tevoorschijn haalde. Hij scheurde het pakje open en schreeuwde het uit van blijdschap toen hij zag dat het een zilverkleurig plastic zwaard was.

‘Is dit onverantwoord?’ vroeg Diana glimlachend.

‘Dante, wat vind je ervan dat kinderen met speelgoedwapens spelen?’ vroeg Jasmin hem.

‘Dat is goed,’ antwoordde hij terwijl hij naar de keuken liep.

Diana en Jasmin praatten over hun moeder. Ze hadden het idee dat ze iets opgewekter was, maar ze dekte nog steeds de tafel voor hun vader als ze zich eenzaam voelde. Jasmin pakte Dante vast, die tegen het gordijn stond te schermen.

‘Ga maar in je kamer met je zwaard spelen... maar eerst het papier in de gang opruimen.’

Jasmin schonk twee glazen wijn in terwijl ze de jus opkookte.

‘Weet hij wat voor werk je deed voor je hem kreeg?’ vroeg Diana nadat Dante weggehold was.

‘Daar is hij nog te jong voor,’ zei Jasmin en ze trok het koksmes uit de snijplank aan de muur.

Ze sneed een stuk boter af en liet het in de donkere jus vallen, roerde voorzichtig en zag de gele boterstaart langzaam draaiend uiteengetrokken worden.

‘Heb je iemand om mee te praten?’ vroeg Diana.

‘Ik heb geen tijd voor praatjes,’ zei Jasmin glimlachend.

‘Niet als je altijd het laatste woord moet hebben.’

‘Dat hoeft ik helemaal niet,’ antwoordde Jasmin en ze nam een slokje wijn.

‘Als kind sprak je mensen op televisie tegen.’

‘Als ze het bij het verkeerde eind hadden, ja, je kunt ze toch niet laten...’

‘Doe je dat nog steeds?’

‘Nee,’ antwoordde Jasmin.

Diana lachte en sloeg Jasmin vrolijk gade terwijl ze het fornuis uitzette en de pan eraf haalde.

‘Mama zei dat je het over een nieuwe baan bij het ministerie had,’ zei Diana zachtjes.

‘Daar ga ik niet op solliciteren,’ zei Jasmin en ze schonk de jus door een fijne zeef.

‘Het klonk wel spannend,’ ging Diana luchtig verder.

‘We kunnen niet allemaal neurochirurg worden,’ zei Jasmin en ze legde de slavinken in een grote glazen schaal. ‘Er gebeuren dingen en je verandert... Ik heb geen spanning meer in mijn leven nodig. Dat klinkt

misschien saai, maar mijn baan als secretaresse bevalt me prima, ik ben er goed in.'

'Ik bedoel alleen maar dat je moet doen wat je wilt doen,' zei Diana serieus. 'Je kunt alles, je hebt een oorlogstrauma verwerkt, een kind gekregen, je bent bij Mark weggegaan, je hebt een eigen appartement gekocht en een baan gevonden.'

'Maar ik heb Lars en Nico niet kunnen redden, ze hadden nog in leven kunnen zijn als ik bepaalde dingen anders had aangepakt, als ik...'

'Je hebt niets verkeerd gedaan,' onderbrak Diana haar. 'Dat is toch uit het onderzoek naar voren gekomen? Je hebt een onderscheiding gekregen, je hebt je uiterste best gedaan om ze te redden...'

'Niet in de haven,' zei Jasmin.

Het antwoord verraste haarzelf. Het was lang geleden dat ze het over de haven had gehad, ook al gingen haar gedachten er voortdurend naartoe.

'Mama zegt dat het goed met je gaat,' zei Diana zacht.

'Dat is ook zo,' zei Jasmin en ze keek door het raam naar buiten. Het was al donker boven de daken en de maanschijf gleed door een paar dunne nachtwolken.

'Heb je nog steeds het gevoel dat die havenstad echt is?'

'Wat wil je dat ik daarop zeg?' vroeg ze en ze glimlachte onwillekeurig.